

A QUARTS DE...

El Festival de Músiques de Torroella de Montgrí recupera la música de la Corona catalanoaragonesa al mateix espai on Joan I i Martí l'Humà passaven els estius

Somnis i crepuscles

JUDIT PUJADÓ
Torroella de Montgrí

A quarts de deu del vespre, entre l'església de Sant Genís i el Palau Lo Mirador de Torroella de Montgrí, s'hi aplega una munió de gent. Hi ha els habituals del Festival de Músiques, però també molta gent que hi ha vingut expressament. La proposta d'aquest divendres és especial. Ho testimonia el moviment de premsa i els professionals de TV3, que ja han fet el desplegament de mitjans dins de l'església i ara esperen a fora el moment abans que comenci l'espectacle. El vespre és dolç. La temperatura, perfecta. I per les boques corren els noms dels reis de la Corona catalanoaragonesa que fa sis segles passaven els estius en terres empordaneses. Joan I, que va morir en plena caceria a Foixà i va passar l'última nit a Lo Mirador i que tant va fer per la música i les arts, i Martí l'Humà, de qui enguany es commemora el 600 aniversari de la mort. Sense hereu.

Aquest és el punt de partida de l'obra que es desenvolupa dins

La perícia de tres actors i el grup Tasto Solo transporta l'auditori al gust musical del segle XV

l'església. Tres actors, Laura Pujolàs, David Marcè i Arnau Nadal, i els músics que formen Tasto Solo, un conjunt instrumental jove especialitzat en interpretar música antiga. L'escenari, auster. Els mateixos instruments ja són tot un reclam cronològicament exòtic. Clavisimbalum, arpes gòtiques, xeremia, bombardas, trompeta, organetto... I un repte: recuperar el patrimoni musical que es va desenvolupar al país fa tant de temps, quan la cort catalana, en contacte permanent amb Occitània i Europa, difonia l'Ars Nova i

Joan I remenava el continent buscant els millors intèrprets d'aquella música laica. Com en temps de Pere el Cerimoniós, quan ja funcionava la Capella Reial, la Capella de la Reina i les dels infants Joan i Martí. En Joan, quan ja era rei, reclamava la presència dels músics tres cops al dia: de bon matí, a migdia i al vespre. Li agradava veure dansar i es delectava amb la música. Una música transparent, subtil, que devia passar de puntetes pels salons dels palaus. Una música per escoltar mentre passa la vida, que es deixa combinar amb altres plaers: una bona conversa, un bon àpat o jugant a l'amor.

Però les convencions canvien i aquest vespre d'agost l'església de Sant Genís és plena. No queda ni un espai als bancs de fusta i les cadires addicionals també vessen

TONI DE LUNA

Un dels instruments antics amb què els músics de Tasto Solo van delectar el públic

de gent. Les càmeres de TV3 es mouen a banda i banda de l'escenari, on la pantalla acústica de tela blanca ha d'ajudar a millorar el so a l'interior de l'església. No sembla fàcil. Les paraules, com les notes, reboten i s'entretenen a les capelles i als nervis de pedra de l'edifici gòtic. A moments costen de seguir. És per això que els més previsors s'han llegit el llibret abans de començar i ja saben que *El somni del crepuscle*, l'obra escrita i dirigida per Joan Solana sota l'assessorament històric de Rosa Lluch, vol explicar un moment crucial de la història d'aquest país. No per oblidat o poc difós, menys important.

Mor Martí l'Humà el 1410. No

té hereu, només una predilecció efímera per un nét bastard, Frederic de Luna, a qui educa un humanista, Bernat, que identifiquem de seguida amb aquell Bernat Metge que moria el 1413. I una reina, Margarida de Prades, que veu com se li enfonsa el món. Perquè Martí l'Humà, el seu marit, mor, però ella queda, i qui puja al tro és un desconegut, d'una família reial llunyana. "Quan els homes han d'escollir entre l'estima, la utilitat, i la justícia -li diu Bernat a l'obra- sempre s'inclinen per la utilitat. Ferran d'Antequera era el candidat útil".

I la reina Margarida de Prades, i l'humanista Bernat (Metge) s'abracen damunt l'escenari, mentre sona una música que ens és sensiblement llunyana, i alhora propera. Sabem que la tenim a dins, de molt abans que la passió desfermés les regles i capgirés l'art per tornar allà on ja hi havien estat els grecs i totes les seves obres dionisíiques. Però som a principis del s. XV, i enmig del drama, regna la contenció. La música i la lletra respecten territori. Cap envaeix terra aliena. S'enfonsa un país. "Vós sabeu que ningú no pot retornar a un vaixell enfonsat", diu Bernat a la reina. Encara que cap dels dos deixarà, mentre visquin, de conrear l'art i la llengua catalana, fins que arribi a tenir la subtileza, l'eloqüència i la bellesa del llatí.

L'aposta del festival de Torroella es podrà veure pel 33. L'aposta és, és clar, un compromís, no només per mostrar i fer sentir bona música, és un compromís amb la creació. I ja sabem que sovint el que s'ha de crear de nou ha de fer anar les arrels ben avall. Ha de mirar enrere. Com fem amb la llengua que ells van cultivar i amb la música que ells van omplir els dies. ●

TONI DE LUNA

L'església de Sant Genís es va omplir de gom a gom per escoltar el concert de música antiga